

HAJNAL

OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

A **HAJNAL** szerkesztőségénél a következő imádságos könyvek kaphatók

Rendelési cím:
☞ „**HAJNAL**“
217 Third Street,
PASSAIC, N. J. ☞

Aranykorona. Diszes vászonkötés ..\$1.50 — Diszes elefántcsontkötés ..\$2.50. — Ájzatosság gyöngyei. Művészi kivitelű gyöngyház betétes kötés ..\$1.25. — **Beteggek gyógyítója.** Diszes elefántcsont kötés ..\$2.25. — **Énekeskönyv.** Kottával. Diszes vászonkötés ..\$1.25. — **Égi Manna.** Vászonkötés ..\$0.30. — Diszes celluloidkötés ..\$0.50. — Művészi kivitelű csontkötés ..\$1.25. — Nagyobb diszes elefántcsontkötés ..\$2.25. — **Görög-szertartásu teljes énekeskönyv.** Diszes vászonkötés ..\$1.00. — Diszes elefántcsontkötés ..\$2.30. — **Jézus az én kívánságom.** Diszes vászonkötés, kisebb ..\$0.50. — Nagyobb ..\$1.00. — **Lelki Manna.** Egyszerű vászonkötés ..\$0.35. — Finom puha bőrkötés ..\$1.00. — **Mária bűnösök szószólója.** Diszes elefántcsontkötés ..\$1.75. — **Mennyei hangok.** Oktató, szertartásos, imádságos és énekeskönyv. Keresztény családok kincse. Diszes vászonkötés ..\$2.00. — Remek elefántcsontkötés ..\$3.50. — **Orgona-virágok.** Diszes vászonkötés ..\$0.85. — Diszes elefántcsontkötés ..\$2.40. — Domborműves elefántcsontkötés ..\$2.60. — **Orgonahangok.** A legnagyobb énekeskönyv. Diszes vászonkötés ..\$1.00. — Diszes elefántcsontkötés ..\$3.00. — **Páduai Szent Antal imádságos könyve** ..\$0.30. — **Rózsakert.** Közép. Diszes zománckötés ..\$1.20. — **Szentírás.** Diszes kötés ..\$5.00.

Mindenféle iskolai könyvek, katekizmusok, bibliák stb. kaphatók. -- Árak 1 centes bélyegekben is beküldhetők.

H A J N A L.

No. 7. Vol. II.

MONTHLY MAGAZINE

Julius 1909.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Published every first Thursday by
Rev. Geisa Messerschmidt
217 Third St. Passaic, N. J.

Megjelen minden hó első csütörtökén.

Subscription Price — Előfizetés
az Egy. Államokban és Kanadában
One Year - egy évre \$1.00
Magyarországon, külföldön
Egy évre \$1.60

Entered as second-class matter Jan. 15, 1909 at the post office at Passaic, N. J
under the Act of Congress of March 3, 1879.

Kidobott pénz.

Irta: Csernitzky F. István so. norwalki plébános.

Ezelőtt nem egészen 1900. évvel egy jómódú zsidónő, Mária Magdolna amerikai számítás szerint körülbelül 50 dollárt dobott ki arra a sok drága kenetre megillatos olajra, a mikkel az Ur Jézus lábait mosogatta.

Judás, az apostolok pénztárosa felháborodva kiáltott fel: „Mire való e vesztegetés? Mert e kenetet eladhatták volna háromszáz tizesen fölül és a szegényeknek oszthatták volna.“ Így ír szent Márk 14., 5. Szent János pedig hozzáteszi: Judás ezt nem azért mondá, mintha a szegényekre volna gondja, hanem mivel tolvaj vala, és az erszény nála lévén, azt, mi abba adatott, ő hordozá. (Szt. Ján. 12. 6.)

Virágvasárnap előtti szombaton történt ez Bethániában, a hol a Jeruzsálem felé törekvő Jézust tanítványaival együtt Lázár és két nővére dúsan megvendégelték. Judás, a helyett, hogy szépen megköszönte volna az ingyen lakomát, összeszidta Magdolnát pazarlásért.

Csúf kapzsiságáért meglakolt hamarosan. Négy nappal később, nagyszerdán harminc ezüst pénzen eladja Mesterét. Az igaztalan uton szerzett templomi pénz 2

napig mardossa lelkét. Nagypénteken vissza akarja adni e vérdíjat. Már nem kell. Folt van rajta. Judás tehát kétségbeesésében széjjelszórja a templomtól kicsalt összeget és felakasztja magát.

*

Ez a történet igen régi, de azért hasonmása manap is akad.

A Júdás-lelkeknek valamelyik képviselője végignéz Szent Patrik newyorki templomán, mely két millió ötszázezer dollárba került. Megbámulja a hatalmas épületet. Kivül-belül alapos szemlét tart szépségei fölött, aztán irigy lelkének teljes boszuságával így morog magában, avagy így szónokol az „elvtársak“ gyülekezetében:

„Kidobott pénz. Nem lett volna-e okosabb ezen a töméntelen sok pénzen kórházakat, szegényházakat, iskolákat, árvaházakat, könyvtárakat, no meg — színházakat építeni, a segedelemre szoruló tehetetleneknek és a munkában kifáradt társadalomnak vigasztalására?“

Talán eget verő taps jutalmazza e rémségesen „bölc“ kijelentést. De megszólal a háttérben egy ismeretlen hang, és végigsivit a Judás-lelkek sötét fenekén:

„Jól jegyezzétek meg, hogy mindaz a pénz, a mit a templomoktól sajnálunk, korcsmárosok boldogítására, örültek házainak meg bőrtönöknek építésére leszen fordítva!“

*

Lássuk, csakugyan kidobott pénz-e az, a mit templomok építésére fordít az emberiség.

A templom, őrtanyája a hitnek. A hit világitó fáklyája a léleknek. A lélek ura a testnek.

Ha tehát testi életünk nyilvánulásában különbek akarunk lenni az állatoknál, szükséges, hogy a lélek kormányozza cselekedeteinket. Igen ám, de az oly lélek, melynek nincs hite, csakis arra törekszik, hogy a testnek földi jólétét előmozdítsa. Az istentagadó szegény munkás, kinek minden vágya a könnyebb megélhetés, —

a henyélő hitetlen gazdag, ki vagyont áldoz kényelmére, — a kurta eszű piperkőc, ki a divat hóbortos újdonságait imádja, — a tudós feltaláló, ki a földi élet gyönyörködtetésére kiaknázza a természet erőit, — s végül az üzletember meg a hivatalnok, kiket a nyomoruságos kenyérkérdés hol lóttás futásra, hol meg iróasztal mellett való görnyedésre kényszerít, mind-mind csak azt bizonyítják, hogy lelkünket a test tartja rabszolgaságban, ha azt a lelket nem világítja meg a hit fáklyája.

De hát hol találjuk meg a hitet? hol lobogtatják lelkünknek ezt a világító fáklyáját méltóképen? Üzletekben, hivatalokban, a tudomány csarnokaiban, meg a szórakozásnak ezerfajta helyein hiába keressük. Önkénytelenül is a templom jut eszünkbe hát, valahányszor azt érezzük, hogy mi többek vagyunk az állatoknál, valahányszor azt hisszük, hogy nemcsak e földnek él az ember.

A templom-építéshez azonban **pénz** kell. Sok pénz, nagyon sok pénz! No meg még valami: **jó szívvvel** adott pénz. Isten nem nézi le a száz dolláron összetákolt kis kápolnát. De a milliókba kerülő székesegyházra se mondja ugyanazaz Isten, hogy ez már túl nagy pazarlás az ő nevének dicsőítésére. — Legtöbb függ persze a jó akarattól. Az az apró fatemplomka, mely szegény munkásoknak **közösen** összerakott filléreiből épült, több áldást hozhat az adakozók mindegyikének és az egész emberiségnek, mint a márvány-egyház, melyet egyetlen gőgös nagyúr emeltet saját hiuságának legyezgetésére.

A templomra „kidobott“ pénznek a hiten kívül másik magyarázata, mentő oka: az áldozat, helyesebben az **áldozni vágyás**.

Az igaz hit mindig áldozattal, önmegtagadással, földi kívánságok korlátozásával jár. Mivel pedig a hitnek őrtanyája a templom, elsősorban ennek létesítésére és fentartására kell hoznom áldozatot.

Valaki így okoskodhatik; „én hiszem, hogy Istenről kaptam mindent, és hogy ebből egy részt jó szívvvel kell

fömláldoznom. Meg is teszem szivesen, de én nem templomokra szánom alamizsnámat, hanem olyformán áldozok az önmegtagadás szent törvényének, hogy vagy böjtölgetek, vagy szegény felebarátomon segítek, vagy kórházra, szegényházra s más egyéb szükséges közintézményre adok, a mit adhatok.“

A ki így okoskodik, az először is azt bizonyítja, hogy neki kedvesebb a betegek **testi** gyógyulása, az árvák testi nevelése, a rabok gondtalan életének biztosítása, mint az oly szent hely, a melyben **kizárólag** Isten dicsérete hangzik s a mely kizárólag a **lelket** nemesíti.

Az ily szükkeblű különben még el is felejt valamit. Elfelejt azt, hogy az emberiség elsősorban nem a testi isgalom számára emelt szeretetházakat, hanem **templomokat** épített. Elfelejt, hogy a templomokban hirdett mennyei hit tanított és **tanít** bennünket kórházépítésre, szegény-ápolásra, meg a közművelődésnek áldozattal járó önzetlen előmozdítására. Ha engem valahová ebédre invitálnak, de nem ülök az asztalhoz, hanem a konyhában rágódom az ételmaradékokon, akkor nem cselekszem okosan, ugy-e?

Hát aztán van-e valami földi haszna a templomra kidobott sok pénznek? De még mennyi!

A világon a legbiztosabb **takarékpénztár** a templom. Egy bank se ad oly búsás kamatot, mint az Isten háza a beléje fektetett garasok meg dollárok után, akár a lelki hasznot, akár az anyagit, a földit nézzük.

A templomra jó szívvvel nyújtott áldozat milliókat érő malasztokat s végül még mennyországot is kamatozhat.

Ami az anyagi hasznot illeti, tessék csak kiszámítani, mennyit ér pénzben az az üdvös átalakulás, midőn az eddig templom nélkül szükölködő nép lassan elkezd rendesebb, józanabb életmódot folytatni, a templomi szent ígék hatása alatt megtanul takarékoskodni. Mennyit ér az pénzben, ha a gyermekek a templom hatása alatt kevesebb kárt okoznak otthon, kevesebb keserűséget és anyagi

veszteséget felnöött korukban. Mire maga kenyéréhez jut a gyermek, mint istenfélő, jól nevelt lélek minden centjével beszámol a szülőnek, kit öreg korban egész a sirig tisztelettel, becsül és táplál...

Aki azonban azt mondaná: „nem járok templomba, nem adakozom templomra, — mégse részegeskedem, vagyonom is szaporodik, meg a gyermekeim is jó viseletűek, embertársaim is megbecsülnek“, — az ilyennek is van válaszuk, még pedig: Kivétel vagy felebarátom, és mégis öntudatlanul követéd a templom **egynémely** tanítását. Hasonlítás ahhoz a vásott gyermekhez, aki a cirkuszra kapott 10 centet elcukrozta, de hogy valamit még is lásson, lyukat hasított a cirkusz-ponyva oldalára, onnan leste ágaskodva a látványosságot. Látott ugyan majdnem mindent, de a nyaka meg a lába belefájult a szokatlan **élvezetbe**. Így fájul meg a te lelkiismereted is; ha előbb nem, hát a halálod napján, amikor egyetlen istenedet, a **vagyont**, **itt** kell hagynod, s üres kézzel kerülsz annak a **másik** Istennek ítélőszéke elé, a kihez egész életedben fősvény voltál. Példa erre a következő mese: Egy ily fősvény került egyszer a mennyek ajtaja elé és bebocsáttatást kért szt. Pétertől. „Mi jót tettél?“ kérdi tőle a mennyek kapusa. Adtam karácsonykor **egy penit** a perselybe. „Hát aztán?“ kérdi tovább szt. Péter. Husvétkor **is** adtam egy penit. „És még?“ — No meg még pünkösdkor is adtam egy penit. — Szt. Péter erre kivesz a zsebéből 3 centet, oda löki a bekéredzkedőnek és mérgesen ráival:

„Nesze, itt a 3 penid és eredj a **pokolba!**“

Második válasz a templomkerülőnek: Hogy Istenhez való fősvénységed mellett is gazdagodhattál, ezt egyenesen **azoknak köszönheted**, a kik a te segítséged nélkül templomot építettek és belejárnak. Mert ha nem építettek volna és nem járnának belé, mérget vehetsz reá, hogy elirigyelnék vagyonodat, kirabolnák kasszádat, elgyujtanák házádat. — Ugyan ki más tanítaná őket

becsületre, ha nem a templom. Tán te? hát tán istenülk vagy te? Tán a rendőr? hisz ezt ki lehet kerülni!

„No látod, látod, te „becsületes“ templomkerülő, te jó módu fösvény, mégis csak rászorulsz arra a templomra, amely tudtodon kívül is őrzí vagyonodat!

Tanulságos történet, Az idén száz éve annak, hogy Damjanich tábornok, az aradi vértanu, született. Damjanich főbelövette kihallgatás nélkül a szecsői plébánost, kitől két huszárra által börtört kért, de a plébános nagy betegsége miatt a két huszárt káplánjához utasította s így személyesen nem teljesíthette a tábornok kérését. Damjanich, midőn őt a vesztőhelyre vitték, így szólt a mellette álló lelkészhez: „Vezekelnem kell azért, hogy a szecsői plébánost kihallgatás nélkül kivégeztem. **Isten büntető keze utólért.** Én is mankón megyek a vesztőhelyre, mint a hogy a szecsői pap jött elém. Kérem önt, adja ezen vallomásomat kiengesztelésül a szecsői plébániahivatal tudomására.“ Elvégezte gyónását, mint hős katona a tiszta lelkek öntudatával ment a vesztőhelyre.

A messinai szent Antal-árvák csodálatos megmenekülése. Tömérdek sok intézetbeli gyermek pusztult el, s csak a szent Antal gyermekeinek jutott csodálatos kivétel. Épen reggel imájkodnál, mikor az alvóterem közepén voltak összegyűlve, találta őket a földrengés. A ház többi része bedőlt csak ez a pont maradt épen!

Útszéli kereszt előtt.

Kidőlt kereszt az útszélen,
Életemnek vagy a képe;
Mig szegény volt a kis falu,
Imádkozni jött a népe.

Most, hogy földi gazdagságban
Uszkál a kis falu népe,
Nem jön hozzád már senkisé
Imádkozni faluvégre.

*

Gazdag voltam, — volt barátom. —
Hizelegtek százan, ezren;
Most, hogy nyomor a hajlékom,
Nem jön felém már senkisé.

Amióta ők gazdagok
És én szegény árva lettem,
Elkerülnek, nem ismernek,
— Járok-bolygok elfeledten . . .

* *

Ledőlt kereszt az útszélen,
Vigasa vagy életemnek. —
Egy a sorsunk: árvák vagyunk,
Árvák vagyunk — elfeledtek . . .

Rickert Ernő.

Szent Anna napjára.

Irta: Messerschmiedt Géza.

Itt is, de különösen szép hazánkban várva-várt kedves ünnepre ébrednek a hívő katolikusok e hó 26-án. A Szent Annának, a Boldogságos Szűz Mária édes anyjának tiszteletére épült templomok oltárai virágdiszbe öltöznek. Az emberek egymásnak adják a szót: „itt a Szent Anna-búcsú . . .“

Feltámad a lelkekben a magasztos példakép, a családok pátrónájának, **Szent Annának élete**. Bizony ha valamikor, úgy most, ést különösen itt, ebben az idegen világban, ahol oly sok a tönkrement családi tűzhely, oly temérdek a szerencsétlen házasság, mondom, itt van igazán szükség arra, hogy Szent Anna életébe pillantsunk, hogy gyakoroljuk, hirdessük, terjesszük azokat az erényeket, melyek Szent Anna családjának életében virultak.

*

Ugyan mi lehet annak a szörnyű sok családi züllésnek, földi boldogtalanságnak oka? Mi teszi azt, hogy itt Amerikában a megkötött házasságoknak majdnem fele 1—2 hónap múlva szétfoszlik?

A népek — nemzetek vezetői, államférfiak' politikusok azon törlik az eszüket, hogy lehetne, ha már a szomszédéból többé elcsikarni semmit sem lehet — legalább a meglévőt megtartani, hogy az ország békeségben legyen. A csillagász örülésig kutatja, hogy az a most felfedezett csillag abban a szédületes távolságban — miféle anyagokból áll, pedig lehet, hogy már nem is létezik többé, hiszen azon sok ezer év alatt, míg a fényesége a

földre ér, régen elpusztulhatott . . . A természettudós rogyásig számíthatja, hogy hány lélekzetet vesz egy hangya — míg él. . . A felfedezők, mérnökök gépészek mindenáron repülni akarnak . . . Az iparos mindig jobb, tökéletesebb, praktikusabb portékák létrehozására törekszik. . . stb. Szóval mindenre van gond, idő és pénz, de a legfontosabb kérdéssel, a családi élet boldogságával nem törődnek.

Igaz, hogy az emberi tudomány és erő vívmányai gyönyörűek, sőt szükségesek, de mit használ annak az apának, ha repülni tud, vagy akár azt is tudja, hogy hányat sóhajt egy osztriga, ha otthon pokol az élete. A családi boldogságon alapszik a nemzetek léte, a kérdés tehát elég égető.

Akárhogy csürjük-csavarjuk a dolgot; mindig igaz marad, hogy Isten nélkül nincs semmiféle boldogság, tehát családi boldogság sincs. Isten a boldogság kútfeje. Ahol az ember Isten nélkül akar boldogulni, a hol mindig a saját eszétől kér tanácsot, saját erejétől várja a boldogulást, ám teremtsen magának boldog családi tűzhelyet, ha tud, pedig ritka az manapság, mint a fehér holló. Miesoda alapon várhatod te szerencsétlen családapa, hogy hitvestársad szeressen, ha az látja, hogy te nemcsak őt, de még Istenedet se szereted? Azt akarod, hogy benned, mint férjében bízzék, holott te az isteni gondviselésben se bízol? Panaszkodol, hogy saját gyermekeid nem tisztelnek, midőn magad a legfőbb jóságot, az Istent megveted? Lásd, ezek mind a családi boldogság kellékei, Isten nélkül hiába vársz azokra.

Van más közelebbi oka is a családok boldogtalanságának. Ez az igazi szeretet hiánya. A hebehurgyán, egy bál, egy délutáni séta után kötött házasságban ugyan hiába keressük a boldogságot. Hiszen igazán szeretni csak azt lehet, akit igazán ismerünk és minthogy az ember nem csak testből áll, hanem halhatatlan lélekből is, azért a lélek — a szív jóságát is meg kell ismerni. Aki szeretetével csak a testi szépség után futkos, az elfelejti, hogy a szép virágból később száraz kóró lesz . . . akkor vége a szerelemnek, vége a boldogságnak. Az igazi szeretet nem véntül, nem fogy soha. Ott lehet a tenger, a hegyek-völgyek, az igazán szerető házaspárok szívét összeköti az igazi szeretet. Bezzeg, a hol nincs szeretet, ott egymás mellett ülhet a férj és feleség, mégis feneketlen mélység tátong közöttük a melyben a durvaságnak, a veszekedésnek marakodásnak kigyói fészkelnek . . .

Ahol szeretet van, ott a szív: virágos kert, telisteli a nyájaság, szelidség, a gyöngédség virágaival. — A hol nincs szeretet ott boldogság nem lehet. És minthogy a szent Apostol szavai

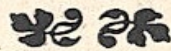
szerint is: „Isten maga a szeretet“, következik, hogy Isten nélkül nincs szeretet, nem is lehet családi boldogság.

Még egyet. De ez aztán igazán ránk szól amerikai magyarokra.

— Tisztelet a kivételeknek. — A hűtlenségről akarok megemlékezni. — Igazán borzalom még gondolni is arra a sok esküszegésre, — házasságtörésre, a mely itt napirenden van. Itt már nem is botrány, ha a „lagzi“ után 2 hét múlva eltűnik a férj vagy a feleség örökre. Itt már közönséges dolog, ha a házastársak egymást lövöldözik le s az ujságokban villanyos székről, akasztófáról olvasunk folyton . . . Mily szégyen ez ránk, magyarokra, mily botrány az angolok előtt. . . Ime így töri össze, így zúzza szét a családi boldogságot a hitetlenség, vallástalanság, mert a ki Istenben hisz, földi és égi boldogságát Ő tőle várja, az nem fogja megszegni azt a szent esküt soha, mit az oltárnál letett.

*

Ebben a nagy veszélyben — pusztulásban, a családok romlása közepett jusson eszünkbe Szent Anna, Szent Joachim és a kiseded Szűz Mária. A családok példaképe. Majdha templomunkba összehív a harang Szent Anna napján, kérjük őt, hogy vegye oltalmába a magyar családokat, hogy istenifélelem, hit, jámborság, szeretet, hűség, családi boldogság lakozzék bennünk Amen.

Utlevál a mennyországba. New Yorkban most halt meg 77 éves korában egy Terry István nevű közismert férj, a ki 50 évvel ezelőtt néhány ifju barátjával együtt megalakította a „Jézus szent neve“ társulatot. E társulatnak egyetlen kötelessége az hogy tagjai soha se káromkodnak, sőt ellenkezőleg imádkoznak a káromkodókért. — Haldoklásában a jámbor Terry István arra kérte környezetét, tegyék melléje azt az eredeti okmányt a koporsóba, mely okmányon a káromkodás kerülésére tett írásos fogadalmat. „Lehet — mondá — hogy ez a papirdarab lesz az én paszusom a mennyországba.“ — Társulatának tagjai most már Amerika minden városában elvannak terjedve, s számuk meghaladja az egy milliót. Ime a legkivánatosabb egyület, mely haláleseti biztosítás fejében végtelenül nagy összeget fizet: örök boldogságot!

Két ország.

Mikor a gonosz elcsábitotta öszsüleinket, azt hazudta, hogy az embert boidoggá, Istenhez hasonlónvá teszi és letagadta, hogy öszsüleink a bünért bünhödni fognak. Krisztus Urunk megengedte a gonosznak, hogy öt, mint istenembert is megkisértse. Meg engedte ezt neki a világ okulására. Hadd lássa a világ, mily erőszakos a gonosz és hogy csábitását hogyan gyakorolja a világon. Tudjuk, hogy először az Üdvözítő testi kívánságait akarja fölkelteni és arra biztatja, hogy csodatevő hatalmával a kövekből kenyeret teremtsen és azzal üzze el éhségét, mely a negyvennap böjt miatt gyötörte testét. Másodszor a templom tetejére vitte és arra biztatta, hogy onnét ugorjon le és mutassa meg, mily hatalmas ő, ki az angyalokat oda hívhatja, hogy ugrása közben hordozzák őt. Vagyis a kevélységet, az elbizakodottságot akarta benne fölkelteni. Harmadszor fölvitte egy magas hegyre és az egész széles világot mutatta neki: ezt mind neked adom, ha leborulva imádasz. Föl akarta kelteni benne az uralomvágyat, de érte azt kívánta, hogy az ördögöt imádjá, lelkét annak adja el.

Megmondotta Krisztus, hogy a sátán a hazugság atyja és lényében nincsen igazság. A hazugság atyja először is lehazudja önnön szándékát és a mint sima kígyó alakjában kísértette meg Évát, ugy sziszeg hazugságokat a világ fülébe mindenkor. Már a paradicsombeli jó és gonosz tudást ugy magasztatja, mint az emberek jövőndő nagyságát, boldogságát és halhatatlanságát. Arra csábitja szüntelen az embert, hogy ne hallgasson az Isten intéseire, hanem szakítsa le bátran a tilalom alrnáját s azt sziszegi, hogy a haladásban, felvilágosodáskan, szabadságkán fog boldogulni. Lám, milyen szép szavakat és ígéreteket használ az emberek megejtésére és az emberek elhiszik csábos ígéreiteit és leborulnak előtte.

Az égei tenger kalózai, tengeri rablói éjjente a parton tüzet szoktak rakni, míg ők a part sötétjében uszkálnak rabló hajóikon. A tengeri utasok kikötőt keresnek és mikor látják a parton levő őrüzet, azt hiszik, hogy ott a kikötő. Oda eveznek és a kikötő helyett a rablók gyilkoló kezébe futnak. Az őrüz hazug őrüz volt. Máskor ezen rablók lehuzódnak a hajóik fenekébe, a hajó fedélzetén pedig néhány legény és asszonynyal táncot járatnak vig muzsika szó mellett. A kereskedőhajók hallják a zenét, látják a vidám táncot, gyanutlanul eveznek a mulatók hajója közelébe, de mikor már néhány ölnyire vannak, elötör a hajó fenekéből a rablógyilkosok csapata és a kereskedőhajót kifosztják, népét késre, vagy vízbe hányják. A hazugság, a hamis külszin csalta őket a halálba.

Nézd meg a lepkéket, mily szép aranyos himpor fedi szárnyaikat; ha petéik kikelnek, elpusztítják kertet és mezőid virágát, gyümölcsét. Ha jól megvigyázod ezt a cifra féreghadat, azt látod, hogy mennél kártékonyabb valamely hernyó vagy kukac, annak lepkéje annál szebb és ragyogóbb, azért, hogy a tudatlan gyerek és ember gyönyörködven benne, ne pusztítsa. Mindez hazugság és a hazugság atyjának, a sátánnak képmása. Az is szépet ígér, életet, boldogságot kínál és úgy kínálja, mintha Istentől jönne, pedig alatta a pusztulás férgé rejtőzik.

Az ember üdvöt, boldogságot keres. Ezt ígéri az Isten, de ennek ára a szentség és az **igazság**. Az emberi boldogságnak hármassága van. Boldogság van a hatalomban. Mert ha valakinek van valamije, annak tud örülni igazán. A mi a másé, az nem szokott bennünk örömet kelteni. Boldogságot szerez a **rang is**, a mások tisztelete és szeretete is, mert ha tisztelnek, szeretnek, nagy tudnak minket, tudjuk, hogy jók értékesek vagyunk. Boldogságot szerez az **élvezet is**, mert az kielégíti kívánságainkat és az az igazi boldogság, ha kívánságaink betelnek és megelégtetnek.

Isten ezt a hármasság boldogságot szánta nekünk, mert tudja, hogy más nem boldogítja az embert. De ezt a boldogságot igazsággal és valóságban nekünk szánta. Hatalom az ember jövő sorsa. Már mikor megteremtette, a föld urává tette az embert. Igaz, hogy a paradicsomi engedetlenség föllázította az ember ellen a természetet és harcolni kell a tüzzel, vízzel, viharral, de mégis csak az ember az úr.

Ha a földi küzdelmet győzedelmesen megvívjuk, Isten egész teremtett világa a mienk és a lelken nem fog többé erőt venni a gyengeség és a halál, hiszen Krisztus örökostársa és uralkodó

társa lesz. Hasonlókép rangot, méltóságot ígért Isten az embernek, de azt meg is adja, ha az ember is úgy akarja. Nagy rang az, mikor a teremtetett lények elseje vagyunk; nagyobb rang, mikor Isten fogadott fiai leszünk a szent keresztség tisztítóvizében, még nagyobb rang, sőt a legnagyobb méltóság az üdvözülés, az örökélet az Isten színe látása.

Élvezetet, még pedig mérhetetlen nagyot ígért az Ur az embernek, de azt meg is adja. Az élet küzdelmeiben is van sok tiszta élvezet, de az csak cseppje a tengernek, az üdvösség boldogságnak, hol betelik minden vágy, hol nem éget semmi kívánság, mert Istennel, a „legszebbel“, a „legboldogabbal“, a „legmegelégedettebb“ lényvel egyesülni nem lehet másként, mint úgy, ha mi is szentek, boldogok és megelégedettek leszünk.

Ezt így ígérte és így teljesíti a csalhatatlan, az igaz Isten.

Tudja ezt jól a sátán és nem tehet mást, mint szóról-szóra azt ígéri, a mit az Ur. Hazudik, mert a boldogságnak csak árnyékát mutogathatja az embernek.

Azt mondja az embernek: olyanok lesztek, mint az Isten, hatalmasok, mindentudók, a világ urai, szabadok és itt a földön van a gyönyörűség országa. Ez mind a tietek, de az árát is megfizetted. Ezt mind neked adom, ha leborulva imádasz.

Nézd csak a kalózt, nézd csak a csillogó szárnyú lepkét, hogy ígéri a hatalmat, rangot és élvezetet, de belsejében pusztító féreg és rejtőző orgyilkos lapul. Szalad a mai világ a kalóz hamis örtüze, a hiuság lepkeszárnya után, elfeledkezik Isten tilalmairól és a maga boldogtalanságába fut. Minden haladásunk, gyorsvontatásunk, villámos lámpáink, színházaink, fényes selymünk, tüzes, bódító italunk mellett nem hogy boldogabbak lettünk volna, hanem inkább boldogtalanok és elégedetlenek, több a szegénység több a ganoszság, mint bármikor. Örültek, öngyilkosok, csalók és megcsalatottak, dobzódók és éhezők, lázítók és lázongók földje lett a mi földünk, mit a sátán nekünk ígért, ha a kedvéért Őt és nem az Istent imádjuk leborulva.

Ne feledjük el a sátán sziszegő csábitását és Krisztus a mi tanító és vezérlő mesterünk intését: Irva van, hogy csak Uradhatod Őt.

Idegen istened ne legyen én előttem, mondja az első parancs. Az idegen isten a sátán, a ki a mint kigyóba bujt, úgy rejtőzik bele minden idegen isten bálványába, hogy az emberek által imádtassa magát. Idegen isten minden hazug bálvány, minek az emberek szolgálnak. Idegen isten a neked hirdetett hazug

felvilágosodás, a divat, a hazug bűnös örömök, idegen isten az istentelen szabadkőmives csábítás, az istentagadó szociálista bujtogatás. Ezek neked mind földi mennyországot ígérgetnek; bujtogatóik a zsidó és pogánylelkű gyalogsátánok népszabadságot, világszabadságot ígérnek, mások földjeit mutogatják, hogy mindazt neked adják, de azt is kívánják, hogy hadd el az Istent, a hitet éppen úgy, mint a sátán kívánta.

Igy terjed a sátán országa Istené helyett, így lobog a kalózok őrtüze a kikötők világító tornya helyett. Emberek, vigyázzatok, hogy kisértetbe ne essetek. Különböztessétek meg Isten rendelését és változatlan utjait a hazugság utjaitól. Bármit ígérnek, bárminő boldogságot kínálnak nektek, fontoljátok meg, kitől jön az ígélet és hitegetés. Ha az ígélet Isten ellen, hited ellen, lelked ellen szól, tudd meg, hogy a hazugság atyja, a gonosz kisért téged, hogy imádójává tegyen. Tégy úgy, mint Mestered. Üzd el magadtól a csábítót: Távozz tőlem, sátán, Istent imádd és neki szolgálj.

Dobos.

Üres gyomor, üres hit. Amerikában van egy felekezet, melynek tagjai semmi betegségben sem fordulnak orvoshoz, hanem a predikátor imádkozásában és kuruzslásában keresnek gyógyulást. Egyik újsütetű hívőjüknek mellbaja akadt. Magához hivatta a „csodapapot“. Ez így szólt hozzá kenetteljes hangon:

„Én most kezemet egy párszor végighúzó a te mellén. Azután csak ennyit mondj: meggyógyultam, és valójában egészséges léssz.“

— Köszönöm a jó tanácsot, kedves papom. De előbb tán innánk egy kis búfektőt, jó lesz?

„Szivesen fogadom.“

— Jól van. No fogja ezt az üveg bort. Jóféje tokaji. De ne igyék ám belőle! Csak huzza végig egy párszor a mellén az üveget. Azután csak ennyit mondjon: jól izlett, elég volt. Ha az én kínálásom beválik, akkor hozzáfoghatunk a maga kúrájához.

Cs.I.

☞ TÁRCA. ☞

AZ IRORSZÁGI KUNYHÓ.

Németből: Sztroiny Antal.

III.

Folytatás.

Már hat év telt el az öreg Mooney halála óta és már öt éve mult, hogy Bertalan csendes Évikéjével kölcsönös tevékenységben és szeretetben vezette a gazdaságot. Ez idő alatt sose jutott eszébe, hogy az irországi furulyaszó mellett keresse örömét. Az esős nyári napokon és a zord téli időszakban egyaránt szívesen ült övéi körében és jó kedvvel hallgatta az öreg Mooneyné bölcs tanításait vagy a skót mondákat, melyeket Lajos száz-számra tudott mesélni. Máskor énekelt Évikével, míg Lajos a hárfán játszott.

Ennek teljes szivéből örült az anya és csendes könnyekkel köszönte Istennek, hogy elhatározását Bertalan javára fordította.

De legnagyobb örömét az öreg asszony unokájában, egy kis leánykában találta, a kit már négy éve ringathatott ölében. A szép leány Emma nevet viselt és annyira hozzászokott jó nagyanyjához, hogy csak sirással és könnyekkel tudták tőle elválasztani.

Lajos most is azt a munkát végezte, a melyről azelőtt gondoskodott. Nem lett szolga, a mi lenni akart, hanem a szó igaz értelmében testvér maradt. Így munkálkodtak közösen. mind-egyik a megszabott határokon belül; mindennap jámborul és ájtatosan megemlékeztek a jó Istenről, akitől minden áldás jön; békésen ültek asztalhoz és szorgalmasan munkálkodtak, míg beállt az est és fáradt tagjaikat nyugalomra hívta. Így az irországi

kunyhó háztartása az egész környék családjainak mintaképpül szolgálhatott.

Ily bizalmasan ültek egyszer együtt a bray-i nagyvásár előestéjén és vacsoráltak. „Bertalan — szólt anyja — nem mennél el holnap a bray-i vásárra, hogy eladd a pamutot, melyet Évikével télen át fontunk? Van elég vásznunk a szekrényben és környen nélkülözhetjük. Így pénzt kapunk érte és hozzátehetjük a már megtakarított összeghez. Halakat és vadat is vihetsz magaddal. Bray városának előkelő urai szívesen vesznek belőle. Ezt még jó uram idejéből tudom, a ki nem egykét fontot vitt oda a hátán.“

— A hogy akarod, anyám! .. felelt Bertalan és Lajos hozzátette:

— Én is elmegyek, ha jónak látod, anyám. Bertalan bátyfiamnak egyedül nehéz lesz a teher. Így féluton fölválthatjuk.

Az anya nyájasan intett. És a testvérek még azon éjjel rendbeszedtek mindent, hogy másnap korán reggel haladéktalanul útra kelhessenek.

Alig virradt, már útrakészen álltak a kunyhóban. Bertalan elbucszúzott anyjától és hitvesétől, Lajos anyjától és sógorasszonyától.

Az öreg Mooneyné sirni kezdett, midőn Lajos kezét nyujtá neki. „Nem engednék el ma — szólt bánatosan — ha tegnap meg nem ígértem volna. Sokat szenvedtem miattad az éjjel. Rossz álmot láttam, úgy hogy azután el sem tudtam aludni. Lajos, édes fiam, vigyázz magadra, hogy ép egészségben térj vissza.“

— Anyám — felelte Lajos vigan, hogy anyja bánatát elűzze — ne félj semmitől! Hisz nem vagyok magam. Bertalan bátyám szívesen segít rajtam, ha valami baj ér. És talán először megyek ma a nagyvásárra?

És te, kedves feleség, — szólt most Bertalan, — viseld hiven gondját anyámnak. míg visszatérünk. Mielőtt beáll az éj, visszajöttünk a városból.

Elhagyták a kunyhót és vigan haladtak az úton.

— Mintha kö volna szivemen — szólt az öreg Mooneyné menyéhez, midőn fiai eltávoztak. — Csak el ne engedtem volna!

Azután a munkához láttak. Bertalan és Lajos pedig íriási léptekkel mérték a városba vezető utat. Az óramutató a várkapun még nem érte el egészen a kilencet, midőn a régi csapóhidon át egy igen élénk utcába léptek.

— Állj csak meg egy kicsit — szólt Bertalan az öcscséhez — és mondd meg, nem hallasz-e valami csengést-bongást?

Mintha furulyák és dobok hangzanának csekély távolságban. — „Én is úgy hallok — felelte Lajos — ugyan mit jelenthet ez?”

Pár száz lépéssel előre mentek, míg egy másik utcába be nem láthattak. Itt nagy, szabad téren egész csoport embert láttak, kiknek furcsa viselete, arca és taglejtése nagyon is elütött egymástól. Csoportosan ültek a padokon az asztalok körül, melyek poharakkal és pálinkásüvegekkel voltak megrakva.

Virágokkal és szalagokkal díszített nagy dudák szava mellett újoncruhában fiatal legények táncoltak. Hat dob pergése ütötte az erőteljes taktust. Jól hallatszott a táncosok kurjongatása is, a kik kokárdás kalapjaikat magasan lenggették a levegőben. Nem messze onnan más csoport állt sűrű sorokban és ezt a dalt énekeltek:

Furulyaszó s ének mellett
A tengerész vigan él,
Pálinka ad erőt neki,
Ha tengeri útra kél.
Táncoljatok, daloljatok,
Jó regruták igyatok!

— Mily szép zene! — szólt Bertalan elragadtatva. Ez egészen másképp hangzik, mint a mi népünk dudáinak hangja. Elhallgatnám egy óráig is. A vásárig hosszú az út és sietnünk kell, hogy áruinkat eladjuk. Ha készen leszünk, még félóráig nézhetjük és hallgathatjuk e vidám játékot. — Jer, öcsém, most menjünk!

Lajos, aki jól látta, milyen élvezettel hallgatja kátyja a dudaszót meg az éneket, és távolról sem sejtette, hogy a régi szenevedélye föltámad szívében, így szólt hozzá: „Maradj te itt, ha akarsz. Árunkat magam is elvihetem a vásárra. Egy óra múlva utánam jösz; ott fogok állni, a hol rendszeren árulni szoktunk és várni fogok reád!”

Bertalan szerfölött megörült öccse ajánlatának; az pedig levette a csomagot bátyja válláról és sietve ment végig az utcán a vásártér felé.

Szerencsére, hamar eladta árúját és pedig sokkal drágábban, hogy sem remélte. „Hogy’ fog anyám és anygyom örülni — gondolta magában — ha a szép pénzt hazaviszem!”

Az óra, melynek leteltével bátyjának a vásártéren meg kellett volna jelennie, már elmúlt és Bertalan még nem volt ott. La-

jos sokáig nem tudta elmaradásának okát megérteni. Végre eszébe jutott bátyjának régi szenvedélye. Ijesztő sejtelme vilámcsapásként járta át szivét és tagjait. „Jaj, ha ismét megfeledkezett magáról! – sóhajtott föl Lajos – miért is hagytam egyedül?“

Még két órahosszat várt ugyanazon a helyen, de mindhiába. Ekkor sebesen haladt az utcákon át egészen addig, a hol kátyját hagyta.

De itt mintha kihalt volna minden. Sem kurjongatás, sem dudaszó, sem dobpergés nem hallatszott az egész tájon. Lajos nem tudta, mit kezdjen. A balsejtelem aggodalma percről-percre magasabbra szállt szivében. – Szerencsére, a kis távolságban meglátott egy öreg anyókat, a ki az utcasarkon sült gesztenyét árult. Oda szaladt hozzá és megkérdezte: „Nem mondhatná meg nekem, hogy hova vonult az az embercsoport a dobokkal és dudákkal?“

Az öreg asszony nagy szemmekkel tekintett rá, fölemelte mutatóujját és mondá: „Fiatal, mit kérdezősködöl azon nép után? Fuss, menekülj, azok toborzók. Előbb mintsem hinnéd, hatalmokban vagy és nem szabadulhatsz többé. Már okosabb ifjakat is rászedtek. Még egyszer figyelmeztetek, fuss, a milyen gyorsan tudsz a városból, és ne enged magadat odacsalni a dobpergés meg dudaszó és részegítő pálinkájok által!“

– Kérem – szakította félbe Lajos az öreg beszédét – mondja csak meg, hol vannak, ha tudja!

– No hát – felelte a gesztenyésasszony – ha jó akaratú figyelmeztetésem nem használ ifju könnyelműségednek, úgy dönts magad a veszedelembé családod siralmaira. Ott a korcsmába gyültek most össze – azok az elvetemültek.

Kezével a másik utca sarokházára mutatott -- és Lajos úgy sietett oda, hogy alig hallotta az öregnek intő szavát: „Fiatal, megfogod bánni!“

A mint közel ért a házhoz, meghallotta az ismerets dudaszót és dobolást. Besietett és a toborzók meg a regruták részeges tömegén át a benső ivóhelyiségbe iparkodott jutni. Nagy erőfeszítés után sikerült is neki. De most oly jelenetet látott, mely szivét-lelkét fölháborította.

Bertalan részeg állapotban a falhoz támaszkodott. A rosszlelkű emberek egész raja vette körül. Egy katona állt mellette, s a tömeg harcias ujjongása meg harsogó dobpergése között kalapjára tűzte a kokárdát.

Ugyanis Lajos távoztával a szerencsétlen Bertalan elragadtatta magát szenvedélyétől, mely ezen átkos alkalomnál újra föl-
támadt benne, és követte a mulató csoportot a korcsmába. A to-
borzók azonnal szemügyre vették. Oda léptek, pajtásnak szólí-
tották és följánlították neki a pálinkáspoharat. Bertalan elfogad-
ta és beszédbe ereszkedett velök. Hamar észrevették a szívében
lakozó szenvedélyt és meghívták az énekhez. Most már egészen
a hatalmokba került. Ujra megtöltötték pálinkás poharát. Többet
ivott, mintsem kellett volna. A beszéd tüzeben ígéreteket tett és
nem gondolt sem anyjára, sem nejére, sem leányára.

Igy találta őt Lajos. Szerencsétlen bátyja iránt érzett szá-
nalma forró könnyeket sajtolt ki szeméből; reszketett a haragtól
ezen csunya embercsoport borzalmas tettei miatt.

— Bertalan! Bertalan! — kiáltott Lajos — az ég szerelmére,
mi lett belőled? Elfelelted atyád halálát, szegény öreg anyádat,
kedves feleségedet és leányodat? Kérlek és testvéri szeretetemre
kényszerítelek, Bertalan, jér velem haza! A milyen igaz, hogy
élek, nem számodra való ez a hely! Jér anyádhoz, hitvesedhez,
leányodhoz!

A mint Bertalan meglátta öcscsét és jajgatni hallotta, kő-
nyekre fakadt és karjaiba vetette magát.

Most mozgolódní kezdett az eszevesztett embertömeg. Han-
gos zugolódásuk padról-padra terjedt. Végre körülvették a két
testvért s a toborzók vezére eléjük állt s kiáltott: „Mi az? Mi lesz
itt? Vissza, fiatal! Bátyád a mienk! Férfias igennel fölcsapott
katonának.“

— Az nem igaz! — felelte Lajos merészen — hazudtok. Bá-
tyám sohase gondolt arra, hogy völgyét, öreg anyját, feleségét
és leányát elhagyja. Szólj, Bertalan és hazudtold meg ezeket az
emberteleneket.

Bertalan szégyenkezve és bánkódva földre sütötte szemét.
„Sajnos, de való! — mondta jajgatva — hanem hizelgéssel és
pálinkával, kurjongatás és dobszó mellett. sőt utoljára fenyege-
tésekkel kényszerítettek az igenre!“

Lajos mintha kövé vált volna. „Oh, borzasztó! — kiáltott föl
— tehát bátyám gyöngeségét használták föl, hogy családjától
elvonják és azt vele együtt a romlásba döntsék. Egynek sem le-
het közületek, a kik itt vad lármában gyönyörködtek, egynek
sem lehet otthon apja vagy anyja, felesége vagy gyermeke, hogy
oly gonoszul tudtok cselekedni és gáztetteteknek, gyalázat, még
örülni is tudtok!“

Lajos beszéde nem fogott a regruták és toborzók kemény
szívén. A legtöbben nevetni kezdtek. Néhányan oldalka is lökték.

De a vezér nem tudott magának annyira parancsolni, hogy hangosan be ne vallja: „Ez derék és merész egy legény! Igazán, jobban szeretném, mint bátyját!”

Lajos hallotta ezt a fölkiáltást. Egy pillanatig megállt. Azután a vezérhez ment és kezét nyujtotta neki. „Jó! — szólt elszántan — bocsássa bátyámat szabadon és én beállok katonának! — Igaz hogy öreg anyám van otthon, de bátyámnak anyja, felesége és gyermeke van!”

Általános örömrriadalom támadt. Bertalan kalapjáról levették a kokárdát és Lajoséra tüzték. Bertalan újra öcsce nyakába borult. „Oh, édes jó öcsém!” — kiáltott föl keblén. Bánatában és fölindulásában többet nem mondhatott.

Ez alatt az asztalok körül telt pálinkáspoharakkal száz köszöntőt mondtak a szép és merész legényre — mert így nevezték Lajost — míg a hirtelen parancs, hogy a regruták ezredükhöz csatlakozzanak, egyszerre ki nem üritette mind a poharakat s az ujjongásnak véget nem vetett.

A menet a legnagyobb rendben vonult át a városon. Bertalan elkísérte egy darabra Lajost. Midőn a sarokkőhöz értek, melynél Lajos a gesztenyésasszonytól fölvilágosítást kért, az öreg még mindig ott ült és panaszosan súgva odaszólt Lajoshoz: „Fiatal, én intettelek!” Bertalan pedig hangosan mondta: „Asszony, ő szabadságát áldozta föl, hogy engemet, testvérbátyját, fölmentsen.” — „Akkor oltalmazza őt a mindenható Isten! — szólt az öreg elérzékenyülve — ez a legszebb tett, melyet valaha ifjú cselekedhetett. Vedd áldásomat, fiatal, és hidd meg, hogy az ég Ura nem hagyja a jótettet jutalom nélkül!”

Az ujoncsereg most ama kapuhoz ért, melyen át Bertalant a hazai völgybe vezette az út. Itt válniok kellett. Bertalan ismét könnyekre fakadt, mikor Lajos utolszor ölelte szívére.

Lajos pedig egy levelet vett ki zsebéből, melyet a korcsmazajában sietve irt meg. „Bertalan — szólt és vissza akarta fojtani könyeit, melyek szemébe tolultak — tiszteld feleségedet, leányodat és különösen ami jó öreg anyánkat. Add át neki ezt a levelet és iparkodjál őt vigasztalni és fölvidítani, a mennyire teheted! Most Isten veled! Szolgáljon utolsó testvéri csókom is figyelmeztetésül, hogy vissza ne essél régi hibádba. Bertalan, akkor hálát fogok adni Istennek, hogy erőt adott nekem e nagy áldozatra. — Élj boldogul! Isten veled!”

Bertalan könnyezve a csapóhidnak irányította lépteit hazája felé. — Fájó szívvvel ment Lajos az ezredhez.

Miután a nap leáldozott, az öreg Mooneyné kiült a kunyhó elé s anyai várakozással várta fiait.

Évikét kiküldte a dombra, hogy nézze meg, nem jönnek e még? „Csodálkozom — mondta magában — hogy még nincsenek itt. Azt hittem, hogy Lajos fiam sietni fog haza, sietni, a mily gyorsan csak lehet.

Évike visszatért. „Mit láttál, leányom? — kérdezte az öreg Mooneyné. „Látok valakit a távolból sietve közeledni — szökött Évike — de nem tudom kivenni, hogy egy vagy két vándor-e? Légy nyugodt anyám!

Még sok mindenről beszélgettek. Ekkor előjött Bertalan a kunyhó mögül. Kerülő utat tett, hogy észrevétlenül közeledhesék. Mert utközben azon gondolkozott, hogy mit fog mondani anyja, ha Lajos nélkül tér haza? És e gondolat annyira meglemlitette, hogy reszketett szeme elé lépni.

Alig, hogy megpillantotta őt anyja, már is kérdezte: „Hol van Lajos fiam?“

Bertalan elsápadt, mint a halál. Zokogni kezdett és anyja lábaihoz borult: „Oh anyám, ne taszíts el magadtól! — kiáltott bánatos szívvvel — én vagyok az oka, hogy Lajos fiadat elvesztetted!“

Alig értette meg anyja zokogó szavából, hogy mi történt másikkal, fájdalma keserű sóhajokban, tört ki, melyek majdnem meghasították vérző szívét. Évike sirva állt mellette és bánatosan pillantott férjére a szemrehányás tekintetével.

— Oh Bertalan, Bertalan! már mit tettél megint? — panaszkodott anyja — de nem akarlak jobban szomorítani. Tudom, úgyszólván gyötör lelked szemrehányása, hogy szegény anyádat Lajos fiától megfosztottad. Nem is haragudhatom reád, mert alkalmat adtál öcsédnek, hogy megmutassa, mennyire szeret téged. De mondd, nem üzent Lajos semmit?

Ekkor elővette Bertalan, még mindig zokogva, a levelet.

— Évike — szökött az özvegy — vedd és olvasd fel nekem az édes szavakat.

Évike feltörte a levelet és olvasott:

„Mooney Lajos édes anyjának!

Mielőtt a leggyöngédebb bucsut venném tőled, édes anyám, kérlek, bocsásd meg szívesen Bertalan bátyám hibáját, a mely miatt nem térhetek többé vissza hozzád. Azok hibája, a kik őt rászédtek és gyöngeségét rosszra használták, nagyobb, mint az övé. Remélem jó szívetől, mivel most egyedül van, pótolni fogja Lajosodat. De Lajos fiad sem fog elfelejteni a távolban.

Intézkedni fogok, hogy zsoldomat felerészben pontosan kézbesítsék neked. Bátyám menjen érte időről időre a városba. Itt küldöm neked Bertalan által a pénzt is, melyek az eladott árúkért kaptam. Örülni fogsz neki, mert jó vásárt csináltam.

Hogy szerettem volna még egyszer személyesen visszatérni völgyünkbe! De hiányzott előljáróim engedélye. És ezenfelül még nehezebbé tettem volna a válást.

Még nem tudom, hová helyezik az ezredet, melybe soroztak. Ha közel lesz otthonunkhoz, sokszor hallottok majd hirt magamról, hogy nyugodtabb légy.

Hidd meg, drága anyám, hogy mint katona sem fogom elfelejteni a jó Istent meg a te intelmeidet. Álljak bár az ágyuk előtt vagy pihenjek a táborban, mindig áhitattal fogok az égre tekinteni s bizalommal fogom magamat Isten oltalmába ajánlani.

És most élj boldogul édes jó öreg anyám! Érzem anyai áldásodat ebben a pillanatban, midőn a búcsúszavakat leirom.

Tiszteld kedves sógorasszonyomat és kis unokádat. Mondd nekik, hogy e tettemet Bertalan iránti szeretetem bizonyosságául tekintsék.

Téged pedig, jó anyám, mindama szeretetedre kérlek, melyet Lajos fiad iránt táplálsz, légy nyugodt és vidám és ne vedd nagyon szivedre távozásomat. Hiven és becsületesen fogom szolgálni hazámat és szolgálati időm elteltével, mint mindig, egyformán szerető fiad fogok hozzád visszatérni.

Ezt a levelet titkon, a toborzók és regruták lármája közben kellett írnom. De most közeledik az idő. Indulót fúnak.

Még egyszer Isten veled! Gyermeki szívből mondom: élj boldogul hűséges, jó anyám! Emlékezzél meg reggeli és esti imádságodban Lajos fiadról!“

Miután Évike elolvasta ezt a levelet, általános, ünnepies csend lett. Végre fölemelte az öreg Mooneyné kezeit és könnyes tekintetét az égre s így fohászzkodott: „Édes Istenem! küldd oltalmára angyalodat, hogy vezérelje minden utain és vezesse egykor szerencsésen vissza kunyhónkba. Nagyirgalmu Isten! csak addig hadd meg életemet és szemem világát, míg Lajosomat újra megláttam.

Igy szólt és fölkelte a pázsitszékről, mert az est egyre hűvösebb lett. Bemenvén a kunyhóba, még ezeket mondta: „Dugjátok ezt a levelet hárfájának húrjai közé! A hárfát pedig akaszszátok ágyam mellé a falra. És ha holtomig nem láthatnám, tegyétek ezt a levelet meg a hárfát megboldogult uram kalapjával együtt velem a sirba.“

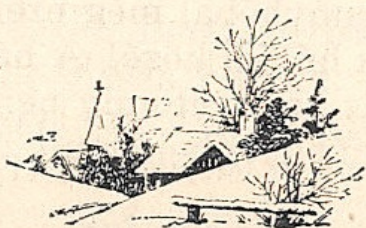
Folytatjuk.

Harcias apácák és asszonykák. New Yorkban az elmúlt héten két hitközség bizonyította be, hogy, ha kell, még erőszakkal is kik tudja vivni a maga igazát. Szt. András templomából Brody Jakaá rabviselt ember kelyhet lopott. Az ájtatoskodó hölgyek valahogy észrevették, utána iramodtak és 6 utcán át tartó kergetőzés után lefülelték a gavallért. Mielőtt rendőr akadt volna, esernyőikkel annyira körültapogatták a szegény Kóbit, hogy félig kiütött szemmel és feje búbján éktelenkedő daganattal esedezett kegyelemért.

A másik eset a Szt. Vince templom zárda-iskolájában történt hová Downs János markos kocsis éktelen lármával állított be, mivelhogy a jámbor nénikék megbuktatni merték az ő kis lányát. Az okvetlenkedőt az apácák ki akarák kergetni, de nem tágitott. Erre kifele tuszkolták, ő meg mérgében egy szerzetesnő ruhájából nagy darabot leszakított. Az apácák sikoltozására előtermett a plebános, Father Durkin, a ki aztán birokra kelt a markos lóigazgatóval. A mérkőzés végén Downs Jancsi az utca kövezetén találta magát. Méltatlankodva panaszkolta be ezért a harcias papot a bíróságnál. A bíró az előcitált papnak védekezését meghallgatván, ily kurtára szabta az ítéletét:

„No hallja az úr, — ugy mond — hogyha maga éppen olyan jó pap, mint a milyen ügyes birkozó, akkor én szeretnék a maga hitközségének tagja lenni.“

(Cs. I.)

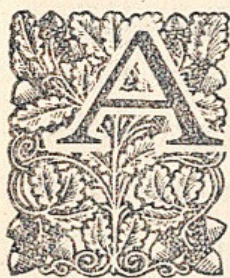

A katolikus zarándok Rómában.

Irta Grósz Ferenc perth-amboy-i plebános.

VII.

RÓMA NEVEZETESSÉGEI.

A hires mamertini börtöntől a Szent Péter-lánc templomába megyünk. Csak ezt kérdezzük az olaszoktól: **Vincoli** és a rövid úton bárki is elkísér minket. E templom egy magaslaton épült. Itt e helyen mondtak régen ítéletet. Róma gonosztevői fölött és általános a hiedelem, hogy szent Péternek és Pál apostoloknak is itt kellett a praefectus előtt megjelenniök. E helyen épült később a templom, mely szent Péter láncait őrzi. Erről a láncról a következőket tartja a legenda. Tudjuk, hogy szent Péter Jeruzsálemben és Rómában is láncra volt verve és csoda folytán e két lánc egyszer csak összeforrott, ezért is van a szent Péter láncának ma oly különös formája. A szent Péter láncának mását, mely az eredetihez is van érintve, e templomban megkaphatjuk egy liráért.

A bazilikát két sor dórstilű oszlop három hajóra osztja. A főoltáron üvegszekrényben látható a hires lánc. Nevezetes még itt Mózes szobra, melyet a világhíri szobrász Michel Angelo készített. Csaknem minden oltár fölött látunk remek képeket, de senki se mulasztja el megtekinteni szent Ágnes ereklyéit, melyek mindjárt a bejáratától jobbra vannak. Bizony könyekre fakaszt a kis

Ágnes szobor képe, illetve szobra. Itt bizonyára mindenki ájtatosan fog imádkozhatni. És most a Mária-havi templomhoz megyünk. E szót mondjuk: **Maria Maggiore** (Maria-Madžsore) és rövid menetelés után elérünk a világ legrégebb, legszebb és legnagyobb Mária templomához. Hisz' ezért hívjuk „Maggiore” azaz „nagyobb”-nak. Miután Mária-havi Boldogasszonyról már bizonyára mindnyájan hallottatok, nem lesz érdeklődés nélkül, ha e templom történetét előadom. Meg is látnak szem.

Egy ósrómai előkelő patricius házaspárnak, Jánosnak és nejének nem volt gyermekük. Ekkor azt a fogadalmat tették, hogy vagyonukat oly jámbor célra fogadják fordítani, mely a boldogságos szent Szűznek legkedvesebb lesz. Naponkint fohászkoztak tehát az édes Szűzhez, hogy jelentse ki nekek akaratát. És ime, egy nap augusztus 9 én, a forró nyár közepén — mikor ez máskor télen sem történt meg — havazott és a hó eltakarta a mostani templom helyét és ugyanezen idő alatt megjelent Liberius pápának és Jánosnak is a boldogságos Szűz és kijelentette, miszerint akarata az, hogy tisztelőtére e helyen templomot építsenek. Lássátok, így épült a templom.

Ezen templom szintén egyike Róma négy főtemplomának és ennek is van jubileumi kapuja. A templom hajóját huszonnégy szép fehér márványoszlop diszíti. A templom aranyozására azt az aranyat használták, melyet Amerika fölfedezése után hoztak először onnan és ezt Spanyolország királya ajándékozta a templomnak.

A hátrész mennyezetének festménye nagyon nevezetesen mozaik-kép és Krisztust ábrázolja, a mint szent anyját megkoronázza. Mindketten egy trónuson ülnek, Jézus így teszi a koronát szent anyja fejére. A cherubimok pedig egy csillagkoronával ékesítik.

A főoltár pápai oltár, melyen csak a szentatyának szabad miséznie. Ez alatt nyugszik szent Máté apostol

holtteste is. Itt van aranyba foglalva az a jászol is, melyben Krisztus urunk született. A templom előjáróihoz kell fordulnunk, ha a szent jászolt látni akarjuk. Egy önműködő készülék folytán magától nyílik meg az ajtó és tárul elénk a jászol. A szent jászolt is, a legméltóságosabb Oltáriszentség mintájára, tömjénfüsttel tisztelik.

Egy mellékkápolnában nyugszik V. Pius pápa sér tetlen holtteste; az üveg mögött levő holttestet mindenki láthatja. A Borghese-kápolnában egy nevezetes Mária-kép is van, az ugynevezett Havi Boldogasszony képe melyet még állítólag maga szent Lukács evangélista festett. Ez mindig nagy tiszteletben állott és rendkívüli csapások alkalmával mindig processióval vitték körül. A kupola festménye a boldogságos szent Szűz dicsőségét ábrázolja.

Mindezekkel mára elég volt a látnivalóból. Egy kis pihenés nem fog ártani s most az estét minden zarándok tetszése szerint töltheti el. Csak az éjjeli pihenéstől ne foszsa meg magát senki, mert különben hamar kidül és több látnivalót fog elmulasztani.

*

Valamint tegnap, úgy ma is a Piazza-Venezia-ra megyünk, innen a Koloszszeum felé tartunk s ott a Stefano Rotondo után kérdezősködünk.

Ezen templom szent István első vértanu tiszteletére épült és sajátos formája van tudniillik egészen kerek, ezért hívják „rotondo“-nak is, mi annyit jelent, mint kerek. Sokan még ma is azt tartják, hogy ez hajdan pogány templom volt és csak később alakították át keresztény templommá. De a mi miatt leginkább figyelemre méltó e templom, azt festményeinek köszönheti. Oly élénken állítja elénk a vértanuk szenvedéseit, hogy csaknem elborzadunk, ha nézzük azokat. Ha már a kép is ilyen borzasztó, minő lehetett a kínzás maga.

Innen a nevezetes Lateran-templomhoz megyünk. Csak azt mondjuk az olaszoknak: Laterano és minden gyermek megmutatja az utat. És most azután igazán szent helyen vagyunk ám.

Miért hívják e templomot lateráni templomnak? Valaki egy patricius-családból, Lateranus névvel, azaz volt vádolva, hogy a Nero császár elleni összeesküvésben bűnös; s a császár el is vette összes birtokait, többi között palotáját is, mely a mostani Lateran-palota és templom helyén volt, s melyet Nero magának megtartott. Később ezt nagy Konstantin császár Melchior pápának ajándékozta, ki abból gyönyörű bazilikát építtetett.

A lateráni templom Rómának székesegyháza és az egész világnak anyatemploma, miért is e felirat díszíti „Sacrosancta Lateranensis Ecclesia omnium urbis et orbis ecclesiarum mater et caput“, mi magyarul annyit jelent: „A szent város és az egész világ összes templomának anyatemploma“.

-- Folytatjuk. --

Szeretettel kérem a Hajnal tisztelt olvasóit, sziveskedjenek a lapért járó hátralékot beküldeni, illetve előfizetni. M. G. szerkesztő.

A Hajnal mai száma 40 oldalra terjed!

KRÓNKA.

↳ **Oltárok szentelése a passaici (N. J.) róm. kath. magyar templomban.** Magasztos és örömmel teljes ünnepe volt a passaici kath. magyarságnak június hó 6-án. E napon szentelték meg a Szent István magyar templom két mellékoltárát, melyet a hitközségkebelében lévő **Szent Anna női oltár egyesület** emeltetett természetesen a többi hívek lelkes áldozatkészségével segítve. A szentelést Neurihrer Ödön newarki (N. J.) plebános végezte, az ünnepi beszédet Csernitzky István so. norwalki (Conn.) plebános tartotta. Az ünnepségen 10 pap vett részt.

✦ **12 ezer katona miséje.** Május 23-án hatalmas tábori misének volt részese a brooklyni gyakorló téren 12 ezer katona és 13 ezer civil, összesen 23 ezer lélek. A misét a háboruban elesett vitézek lelki üdvéért mutatta be Rev. Mc Donald Jenő katona káplán 4 más papnak segédlete mellett. — Évenként egyszer május havában szoktak ott ünnepies misét szolgáltatni az elesett katolikus honvédek lelkéért, tekintettel arra, hogy május 31-én szokott lenni a „Decoration Day“ vagyis az Egyesült Államok október 6-ának megfelelő gyászos napja.

∞∞∞ **Atánc mint térítő apostol.** Ez se lehetetlen már manapság. Hogy csakugyan „minden út Rómába vezet“, bizonyítja egy Howardban (Ohióban) lakó protestáns angolnak megtérési esete. Egy nagy városban való tartózkodása alatt szombat este bálba ment. Különösen sokat ugrált egy neki tetsző katolikus leánnyal. Mire éjfél ütött az óra, a miss kijelentette, hogy haza kell mennie, mivel nekik, katolikusoknak bűn va-

sárnap hajnali tánc. Az ifju engedelmet kért a leány huzakísérésére. Utközben a leányzó meghívta az ifjut, hogy másnap a 8 órai misére jöjjön az ő templomukba. A ifju elfintorította arcát. „Kissé **korán** van ugyan, de azért magácska kedvéért megteszem.“ — Aztán visszament bálozni reggel 4-ig. Igéretéhez híyen megjelent a 8 órai misén. Életében először látott katolikus templomot **belül**. Igen hatott reá az ünnepies csend, a komoly áhítat, a szép szertartás. Következő vasárnap, a nélkül, hogy bárki is biztatta volna, megint elment misére. Ennek végeztével megkérte a papot, adjon neki külön oktatást a katolikus hitből. De kijelentette, hogy tanítás végeztével saját szabad akaratjától teszi függővé, katolikussá lesz-e vagy sem. A pap rámondta, hogy „olrájt.“ Mire a tanítás időszaka lejárt, az ifjú annak rendje és módja szerint katolikussá lett. — E kis történetben az a legérdekesebb, hogy azon bál óta többé soha se találkozott azzal a leánykával.

§ Még egy szerelmes história. Egy génuai fiatal ember érdekes módon találta meg holtnak hitt menyasszonyát. A mint nyanyis hirt vett a borzalmas délolaszországi földrengésről, azonnal Messinába utazott, hol jegyese lakott. A várost feldulva, romokban heverve találta. Jegyese házában kő-kövön sem maradt. A nagy kutatásban teljesen kimerülve leült a romokra és elaludt. Álmában megjelent előtte menyasszonyának alakja és mosolyogva mondá, hogy ő nem halt meg, hanem a szomszéd telek romjai alá van torlaszolva. Mire felébredt, rögtön folytatta kutatását, és nagy meglepetésére elevenen, egészségesen találta meg jegyesét. — A leány örvendve jelentette ki, hogy a földrengés után szünet nélkül imádkozott megszabadulásáért.

MUTATVÁNYSZÁMOKAT bárkinek szivesen és ingyen küld a Hajnal kiadóhivatala.

Drótnélküli pofon. Hazajön a 6 éves kis Janika az iskolából. Apja kitárt karokkal fogadja: „Jer ide picikém, mit tanultatok ma az iskolában?”

Janika (nem válaszol mindjárt a kérdésre, hanem szeméit édes apjára mereszti s kis vártatva így szól:) Apuka, milyen állat vagy te?

Apuka: Ugyan, hogy beszélhetsz így apáddal?

Janika: Igen, mert ma azt tanúltuk, hogy csak az állatok nem imádkoznak, téged pedig soh'se láttalak imádkozni. Én pedig imádkozok, mert nem akarok állat lenni. (m.)

Jó alkalom!

Jó alkalom!

Passaic egyik legbiztosabb, legrégebb bankja a

Hobart Trust Company

PASSAIC, N. J.

a Julius 15-én, vagy előtte -- e bankban elhelyezett pénzekért 1910. július 1 ig e bank 4 percentet fizet. ....

Bővebb felvilágosítást a „HAJNAL” kiadóhivatala ad!

NE NEVESSEN KI SENKIT

akinek barnák a fogai; inkább ajánlja neki kitünő hazai fogfehérítő szereimet. Nálam kaphatók: fejkorpa, hajhullás, arc-pattanás mitesser, májfolt, bőrvörösség, lábizzadás, fogfájás stb. elleni kitünő hazai szerek. ———

MAGYARORSZÁGI

illatos mozdó szappanaim nagyszerűen finomítják a bőrt. — Árjegyzéket hazai szerekről ingyen küld

JOE MESSERSMITH, importer
9112 Buckeye Rd. CLEVELAND, O.

ÜGYNÖKEINK.

Cleveland, O. Bodig József. — Detroit, Mich. Pálfi István. — Hastings U. H., N. J. Kucsera János. — Lorain, O. Kiss Károly. — Lord, Md. Bessenyei János. — Mc Adoo, Pa. Szalay Jenő. — Mc Dowell, WVa. Bikreszt Pál. — Pocahontas, Va. Kazai Mihály. — Scranton, Pa. Ságbi Lőrinc. — South Bethlehem, Pa. Konyár János. — South Bend, Ind. Áder János. — So. Norwalk, Conn. Kun Pál. — Throop, Pa. Kovács Sándor. — Toledo, O. Danykó József, Székely Bálint. — Torrington, Conn. Kiss Károly. — Trenton, N. J. Szmoliga Béla. — W. Hazelton Pa. Képes József. — Yonkers, N. Y. Mrs. Frank Karácsonyi.

HA lábai fáradtak, dagadtak, fájnak és izzadnak, ha lábait pattanások kemény epidermák [szarusodás] égetik, izgatják ne felejtse el, hogy

Balson's Antisweatine

láb- és kézizzadtság elleni pora
rögtöni enyhülést és kényelmet nyújt.

☞ Ára 25 cent. ☞☞ Hatását biztosítjuk!

Egyedüli árusítója:

H. BALSON gyógyszerész

Passaic, N. J. 27 Monroe St. 3-ik utca sarkán.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközlünk. Orvosi rendeléseket lelkiismeretesen készítünk. Állandó magyar kiszolgálás!

KÉRJEN ÚTMUTATÓ ÁRJEGYZÉKET.

Ügyeljen címünkre!

Irja meg baját világosan!

MAGYAROK!

Ha pénzt akartok szerezni, ha házat, lotot vagy farmot akartok venni, forduljatok bizalommal ezen címhez:

The Philip Richmond Realty Exchange

150 Second Street .. .. Passaic, N. J.

Tűz-, élet- és baleset biztosítás.

A Főtisztelendő római-és görögkatholikus papság szives figyelmébe ajánljuk a Haja-
:: nal kiadóhivatalában hapható ::

keresztleveleket és házassági leveleket.

Latin nyelven. Finom papiron.
12x17 nagyságban. Darabonként 2c.

: Telefon: :
1734 Passaic.

LABAS ANDRÁS

102 2-nd St.
Passaic, N.J.

Temetkező és Bebalzsamozó Intézete.

Minden e szakmába vágó megbízatásnak lelkiismeretesen, pontosan és olcsón tesz eleget. **Kocsik** temetésekre, esküvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre, bármely percben olcsón kaphatók.

Mrs. F. Rowinski

51. Monroe St. Passaic, N.J.

Temetkezési és Bebalzsamozási Intézete. Kocsik temetésekre, esküvőkre, betegek részére, kirándulásokra, diszmenetekre - éjjelnappal kaphatók. - Telefon: 396. L. 1. Passaic. - Jutányos árak!

Tavaszi - nyári mulatságok, bálók, piknikek legalkalmasabb,
legkedveltebb helye Garfielden (N. J.) a

...Hotel German Castle...

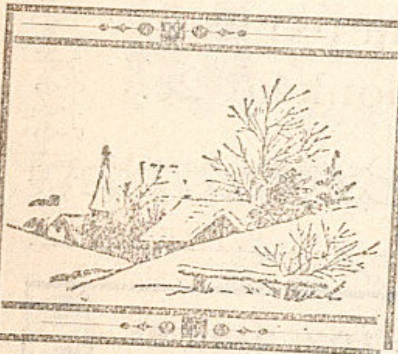
Tulajdonosa: **Richard Faber.**
Szép park. — Izletes ételek, tiszta italok. — Szobák.

Legszébb, legolesőbb, legalkalmasabb ajándék az
Ó- és Újszövetség története képekben azaz

A KÉPES BIBLIA

50 színes kép magyarázattal! 100 oldal!
Diszes vászonkötésben. Ára 80 cent.

Megrendelhető a Hajnal-nál.

Campbell Morrell & Company

A legolesőbb bevásárlási forrás

ÉPÜLET-ANYAGOKBAN

Téglát, meszet, cementet, anyagcsöveket stb. minden
fajtában, pontosan és a legjutányosakban szállítunk.

Cim: Campbell Morrell & Co. Park Place &
Water Street, — PASSAIC, N. J.

The Passaic Trust and Safe Deposit Co.

a Main és Bloomfield Ave. sarkán. — PASSAIC, N. J.

...Passaic legrégibb takarékpénztára...

20 éves fennállását valóságos áldásként emlegeti Passaic lakos-
sága. Megbízható, gyors és szíves kiszolgálat.

Betett pénzek után 4% kamatot fizet.

A társulat széleskörű pénzküldő irodával is rendelkezik,
mely Europa minden országába rövid idő alatt szállít pénzeket.

CHARLES A. BICZAK

KÖNYVNYOMDÁJA

— ÉS —

KÖNYVKÖTÉSZE

222 Third St. Passaic, N. J.

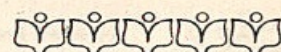
Elvállal: egyleti nyomtatványok,
alapszabályok, levélpapírok,
boritékok, meghívók,
plakátok elké-
szítését.

500 bali ticket .. \$1.50-től feljebb.

Jutányos
árak!

..Izléses..
kivitel!

MOSKOVITZ EMIL

.. .. 182. SECOND STREET PASSAIC, N. J. .. ..

A legkitünőbb, legtartósabb és legcsinosabb bútorok raktára. — Különösen berendezve a magyarság igényeire. Mindennemű házi tárgyak; párnák stb. — Közkedvelt bevásárlási forrás.

◆◆ I. H. MAAS. ◆◆

Passaic magyarság kedvelt fényképész. Minden e szakmába vágó rendelést, felvételt tisztán, gyorsan finoman eszközöl. Nyitva mindennap reggel 8-tól este 10-ig. J. H. MASS fényképész. - 37 Monroe St.

Nagy ujdonság!

BUDAPESTI ÁRUHÁZ

Nagy ujdonság!

név alatt üzletemet megnagybbitottam és most, hogy a dusan felszerelt raktáramat megmutathassam, **nagy megnyitást** rendezek, melyen az összes raktáron lévő áruk, ugymint női és férfi ruhakelmék, divatáru cikkek, menyasszonyi kelengyék, keresztelő ruhák, férfi és női kalapok stb. cikkek áron alul lesznek - elárusítva. — Tömeges látogatást kérve, tisztelettel a

BUDAPESTI ÁRUHÁZ (M. Ehrenfeld tulajdonos.)

188-190-192 Második utca és Monroe utca sarkán, Passaic, N. J.

Merchant Bank of Passaic, 183 Passaic Str.

ROBERT D. KENT, elnök.

JOHN HARDIFER, alelnök.

..... Tőke 50,000 dollár. ....

Takarék betétek után 4 százalékos kamatot fizet.

— Vidéki betevőkre különös gondot fordít. —

Hivatalos órák : délelőtt 9-től délután 4 óráig.

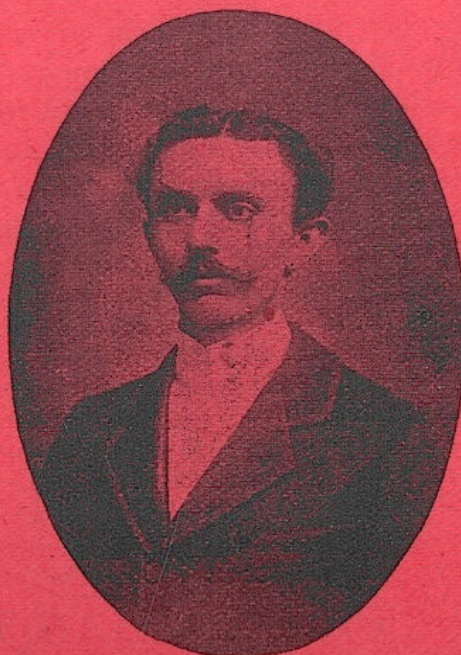
Passaic magyarságának egyik legkedveltebb bankja.

HIRDETÉSEKET olcsó áron felvesz

 a „HAJNAL“ kiadóhivatala.

CHAS. A. BICZAK,

zászló és jelvénykészítő

222 3rd St. Passaic, N. J.

Zászlók 35 dollártól feljebb.

Jelvények 5 centtől feljebb.

Sapkák 1 dollártól feljebb.

Ájtatossági tárgyak. Imakönyvek, szentképek, feszületek, olvasók. — Egyházi, egyesületi, üzleti nyomtatványok. A lapszabályok, tagsági és beteglátogató könyvecskek, plakátok, meghívók, szinlapok, ticketek. Számlák, szerződések, levélpapírok. — Pompás kivitelű egyesületi felszerelések, díszek, kellékek. Zászlók, egyenruhák, díszsapkák, jelvények, elnöki kalapácsok, szavazó dobozok. — Lélek-nemesítő keresztény olvasmányok.

Izléses kivitel! — Tartós anyag! — Jutányos ár!

A világ legdrágább kincse: az egészség!

Magyar pap kórháza Amerikában.

Isten segédelmével eddig 200-nál több betegségnek találtam meg gyógyító-írját a világhírű wörishofeni plébános, a néhai „Father Kneipp“ csalhatatlan gyógyításával. Öt esztendei amerikai lelkipásztorkodásom alatt 3500 beteg fordult meg a kezem alatt. West-Virginiától Bostonig, Atlantic Citytől Harrisburgig tömegesen járultak elém a szenvedők. Angolok és németek, tótok, csehek és lengyelek. De még négerék is. Kedves magyar honfitársaim seregestül kerestek föl. Aki személyesen nem jöhetett, levélben panaszolta el baját. Hogy bizalmát senki sem pazarolta érdemetlenre, mutatja a témérdek köszönő levél, hálairat. Sok százra rug a számuk s az érdeklődő ritkán szép tapasztalatot merithet belőlük. Tifuszt, tüdőlobbot, vérhányást, vörhenyt, váltólázatot --- mondhatnám --- egész könnyű szerrel gyógyítok. Epe-, vese-, hólyagkőből operáció nélkül kigyógyítottam szenvedő embertársaimat. Vérmérgezésből az utolsó perében, már a halál révén sikerült visszaadnom a sír szélén állókat az életnek. Legutolsó betegem 15 évi rheuma következtében szivbajában seholsen talált enyhülést. Meggyógyítottam. Gyógyításom egyszerű, természetes. — Hideg víz, biztos hatású füvek, szigorúan megszabott életmód. — Honfitársaimnak bármely pillanatban rendelkezésükre állók.

Father CHAS. POLICSEK
magyar plebános,
a „St. John Kneipp-Sanatorium“ igazgatója.
ALPHA, N. J.

RIZSÁK JÁNOS

...Pénzszállító és váltó üzlete...

Főüzlet: 127 2-dik utca Passaic, N. J.

Magyarországi bizományi iroda:

—: Budapest, VII., Király-utca 103. :—

Fióküzletek:

So. Bethlehem, Pa. — Wharton, N. J.

Alpha, N. J. — Franklin Furnace, N. J.

A New Jersey állami törvényeknek megfelelően 35,000
dollár biztosíték az államnál.

Közjegyző

Pénzt a legolcsóbban és leggyorsabban szállit Magyarországra, valamint bármely világrészbe. Kérem egyuttal ügyfeleimet, ha pénzt akarnak Magyarországból kihozatni, például birtokeladásból, árva-pénztárból, takarékpénztárból, vagy bármely más célból, úgy a költségek megtakarítása céljából adják fel budapesti irodám címére, Budapest, VII., Király utca 103 és én az ott megbizott összeget, dollár értékben, hiány nélkül kifizetem.

Hajójegyeket Európába vagy Európából Amerikába a legjobb hajókra adok el, az utasokat személyesen elkisérem a hajókhoz.

Jogügyekben mindennemű okiratok, szakszerűen kiállittatnak és a törvényeknek megfelelően elintéztetnek.

Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot, ingyen és szivesen adok.

H A J N A L.

No. 7. Vol. II. MONTHLY MAGAZINE Julius 1909.

Szerkeszti MESSERSCHMIEDT GÉZA plébános Passaic-on, New Jersey.

Szerkeszti: Messerschmidt Géza plébános, Passiac-on, New Jersey

REPRINT EDITON

Készítette: Dudás Róbert Gyula, 2015-ben